

Ratkaisija: Apulaisoikeusasiamies Maija Saksin

Esittelijä: Vanhempi oikeusasiamiehensihteeri Ulla-Maija Lindström

21.1.2014

Dnrot 76 ja 165/4/13

YLE-VERON PYÖRISTYS ON ONGELMALLINEN PIENITULOISILLE

1 KANTELU

Eduskunnan oikeusasiamiehen kansliaan saapui vuoden 2013 alussa lukuisia kanteluita, joissa arvosteltiin yleisradioveroa. Eräissä kanteluissa arvosteltiin sitä, että veron perusteeksi on säädetty 0,68 prosenttia, mutta Verohallinto pyöristää ennakonpidätyksessä määrän yhteen prosenttiin. Tämän vuoksi, vaikka eläkkeestä ei sen pienuudesta johtuen tulisi määrätä veroa, eläkeläinen joutuu kuitenkin maksamaan ylimääräistä yleisradioveroa. Liikaa peritty vero palautetaan vasta vuoden kuluttua eli verotuksen toimittamisen jälkeen. Kantelijoiden mukaan oli kohtuutonta, että pienistä eläkkeistä peritään liikaa veroa. Verohallinnolta saatujen vastausten mukaan pyöristystä ei voi manuaalisesti oikaista eikä asialle siten voi tehdä mitään.

2 SELVITYS

Kantelun johdosta hankittiin Verohallinnon selvitys ja valtiovarainministeriön lausunto.

Verohallinto toteaa selvityksessään 16.4.2013 nyt kysymyksessä olevalta osin seuraavan.

Perustuslaki

Perustuslain 81 §:n mukaan valtion verosta säädetään lailla, joka sisältää säännökset verovelvollisuuden ja veron suuruuden perusteista sekä verovelvollisen oikeusturvasta.

Yleisradiovero

Yleisradioverosta säädetään yleisradioverosta annetussa laissa (SK 484/2012). Yleisradiovero on verovuoden 2013 tuloverotuksen yhteydessä ensimmäistä kertaa valtiolle kannettava vero. Laissa säädetään veron suorittamisvelvollisuudesta ja veron perusteesta.

Verotusmenettelystä annetun lain 1 §:n mukaan lakia sovelletaan verotusmenettelyyn ja verotusta koskevaan muutoksenhakuun. Verotusmenettelystä annetun lain 1 §:n mukaan lakia sovelletaan myös yleisradioverosta annetun lain mukaan valtiolle suoritettavaan yleisradioveroon. Säännöksen nojalla yleisradioveroon haetaan muutosta asianomaisen verovuoden tuloverotuksen yhteydessä verotusmenettelystä annetun lain muutoksenhakua koskevia säännöksiä noudattaen.

Verovelvollinen

Lain 2 §:n mukaan henkilön yleisradioveroa ovat velvollisia suorittamaan yleisesti verovelvolliset henkilöt, jotka ovat viimeistään verovuoden aikana täyttäneet 18 vuotta.

Yleisradioveron laskentaperuste

Yleisradioverolain mukaan henkilön yleisradiovero on 0,68 prosenttia tuloverolain 30 §:ssä tarkoitetun verovuoden puhtaan ansiotulon ja puhtaan pääomatulon yhteismäärästä tai sitä korkeammasta verovelvolliselle yrittäjän eläkelain ja maatalousyrittäjän eläkelain mukaan vahvistetun työtulon yhteismäärästä.

Henkilön yleisradioveron maksimimäärä on 140 euroa. Mikäli yleisradiovero jäisi laskennassa alle 50 euroa, henkilön yleisradioveroa ei maksuunpanna. Alarajasta johtuen laissa säädettyä yleisradioveroa ei maksuunpanna henkilölle, jonka puhdas ansio- ja pääomatulo on yhteensä noin 7 353 euroa tai vähemmän, koska tuolloin vero jää alle 50 euroa.

Verotuksen toimittaminen

Yleisradioverosta annetun lain 4 §:n mukaan henkilön yleisradiovero määrätään ja maksuunpannaan tuloverotuksen toimittamisen yhteydessä siten kuin verotusmenettelystä annetussa laissa säädetään. Veron ennakkoperinnästä säädetään ennakkoperintälaissa ja kannosta, perinnästä ja palauttamisesta veronkantolaissa sekä tilittämisestä verontilityslaissa. Veronkantolain 4 §:n mukaan verotusmenettelystä annetussa laissa tarkoitetuista veroista valtionvero, kunnallisvero, kirkollisvero, vakuutetun sairausvakuutusmaksu ja henkilön yleisradiovero kannetaan yhdessä yhtenä verovuoteen kohdistuvana verona.

Henkilön yleisradioveron ennakkoperintä

Ennakkoperinnästä säädetään ennakkoperintälaissa. Ennakkoperintälain 1 §:n mukaan ennakkoperintä toimitetaan tuloverolaissa tarkoitetun veronalaisen tulon perusteella valtiolle, kunnalle, seurakunnalle sekä Kansaneläkelaitokselle verotusmenettelystä annetun lain sekä valtiolle yleisradioverosta annetun lain mukaan maksettaviksi määrättävien verojen ja maksujen suorittamiseksi.

Lain 2 §:n mukaan ennakkoperintämenettelyssä noudatetaan lisäksi, mitä muualla lainsäädännössä säädetään ennakkoperinnästä. Verotuksessa hyväksi luettavat ennakonpidätys ja ennakko luetaan verovuoden veron suorituksiksi siten kuin verotusmenettelystä annetussa laissa, veronkantolaissa ja yhtiöveron hyvityksestä annetussa laissa säädetään.

Ennakkoperintälain 3 §:n mukaan ennakonpidätyksen määrän on vastattava mahdollisimman tarkoin verovelvollisen ennakonpidätyksen alaisesta tulosta verovuoden veroasteikkolain ja muiden verovuoden veroperusteiden mukaan maksettavaa verojen ja maksujen yhteismäärää.

Ennakkoperintälain 10 §:n mukaan Verohallinto voi verovelvollista kuulematta merkitä ennakonpidätyksen määrän prosentteina suorituksen saajan verokorttiin tai siirtää tiedon suoraan ennakonpidätyksen toimittamiseen verovelvolliselle. Päätöksen perusteluina Verohallinto ilmoittaa verovelvolliselle ennakonpidätyksen prosentin ja antaa selvityksen laskentaperusteista.

Verohallinnon henkilökohtaisen ennakonpidätysprosentin laskentaperusteita koskevat päätökset

Ennakkoperintälain 6 §:n mukaan Verohallinto määrää ennakonpidätyksen ja ennakonkannon tarkemmat laskentaperusteet sen mukaan kuin ennakkoperintälain 3 ja 4 §:ssä säädetään. Verohallinto on antanut 13.12.2013 päätöksen henkilökohtaisen pidätysprosentin laskentaperusteista eläkettä ja eläkkeensaajan palkkatuloa varten vuodelle 2013 sekä

päätöksen henkilökohtaisen pidätysprosentin laskentaperusteista palkkatuloa varten vuodelle 2013.

Verohallinnon antamien päätösten mukaan yleisradiovero lasketaan 0,68 prosenttia henkilön puhtaiden ansio - ja pääomatulojen yhteismäärästä tai sitä suuremmasta YEL- ja/tai MYEL-työtulon yhteismäärästä, kuitenkin enintään 140 euroa. Alle 50 euron määrää ei maksuunpanna.

Päätöksessä todetaan lisäksi, että henkilön yleisradiovero määrätään Suomessa yleisesti verovelvolliselle henkilölle, joka viimeistään verovuoden aikana on täyttänyt 18 vuotta. Vuonna 2013 laki koskee vuonna 1995 tai sitä ennen syntyneitä. Yleisradiovero on henkilökohtainen. Kuolinpesä maksaa yleisradioveroa vain kuolinvuodelta. Perusteena ovat tällöin vainajan ja kuolinpesän yhteenlasketut tulot tai työtulojen yhteismäärä sen mukaan kumpi on suurempi. Verohallinnon antamaan päätökseen sisältyy myös määräys, jonka mukaan ennakonpidätysprosentti lasketaan puolen prosenttiyksikön tarkkuudella ja ennakonpidätysprosentti pyöristetään aina seuraavaan ylempään täyteen tai puoleen prosenttiin. Pyöristyssääntö on ollut voimassa ennakonpidätysprosenttien laskennassa myös ennen yleisradioveron säätämistä ja yleisradioveron vaikutusta verovelvollisten ennakonpidätysprosenttiin.

Hallituksen yleisradioveroa koskevan esityksen perustelujen mukaan henkilön yleisradiovero otetaan huomioon palkan- ja eläkkeensaajan ennakonpidätysprosentin perusteissa tuloverojen tapaan. Esityksen perusteluissa todetaan lisäksi, että veron ennakonpidätys saattaa tulla toimitettavaksi yksinomaan yleisradioveron suorittamiseksi tilanteissa, joissa tuloveroa ei määrättäisi eläketulovähennyksen vuosi. Perusteluissa todetaan lisäksi ennakonpidätysprosenttien laskennassa sovellettava pyöristyssääntö.

Kantelukirjoitukset

Kantelukirjoituksissa arvostellaan Verohallinnon menettelyä määrätä kantelijoille yleisradioveron johdosta 1 prosentin suuruinen ennakonpidätysprosentti, joka perustuu yksinomaan yleisradioveron määrään tilanteissa, joissa verovelvollinen ei ole velvollinen suorittamaan tuloistaan muita veroja ja maksuja. Tällöin verovelvollinen joutuu suorittamaan liikaa yleisradioveroa verovuoden aikana.

Niissä tilanteissa, joissa 1 prosentin ennakonpidätys toimitetaan yksinomaan henkilön yleisradioveron suoritukseksi eikä yleisradioveron laskentapohjassa tapahdu muutoksia verovuoden aikana, verovelvolliselle palautetaan asianomaisen verovuoden verotuksen päätyttyä pyöristyssäännöstä aiheutuva ylimääräinen veron- määrä korkoineen.

Verovelvolliset voivat halutessaan suorittaa yleisradioveron määrän ennakon täydennysmaksuna ja hakea samalla ennakonpidätysprosenttiinsa muutosta välttyäkseen suorittamasta pyöristyssäännöstä johtuvaa ja vasta verovuoden verotuksen päätyttyä palautettavaa ylimääräistä veroa.

Valtiovarainministeriön lausunnon 19.4.2013 mukaan henkilön yleisradiovero on yleisradioverosta annetun lain 2 §:n mukaan 0,68 prosenttia verovelvollisen verovuoden puhtaan ansiotulon ja puhtaan pääomatulon yhteismäärästä tai sitä korkeammasta verovelvolliselle yrittäjän eläkelain ja maatalousyrittäjän eläkelain mukaan vahvistetun työtulon yhteismäärästä. Puhdas pääomatulo ja puhdas ansiotulo lasketaan tuloverolain 30 §:n 2 momentin mukaan vähentämällä tulosta luonnolliset vähennykset eli tulon hankkimisesta tai säilyttämisestä johtuneet menot.

Yleisradiovero määrätään lain 4 §:n mukaan tuloverotuksen toimittamisen yhteydessä. Yleisradioveron ennakoperinnästä säädetään lain 5 §:n mukaan ennakoperintälaissa. Eläketulosta ennakoperintä toimitetaan lähtökohtaisesti ennakonpidätyksenä verovelvolliselle määrätyn henkilökohtaisen pidätysprosentin perusteella.

On tärkeää huomata, että verohallinnon päätös pidätysprosenttien laskentaperusteesta (kantelijoiden tapauksessa soveltuva päätös on 13.12.2012 annettu Verohallinnon päätös henkilökohtaisen pidätysprosentin laskentaperusteista eläkettä ja eläkkeensaajan palkka- tuloa varten vuodelle 2013, Dnro AI36/200/2012) ei perustu yleisradioverosta annettuun lakiin vaan ennakoperintälain 6 §:n 1 momenttiin, jonka mukaan Verohallinto määrää ennakonpidätyksen ja ennakonkannon tarkemmat laskentaperusteet, sen mukaan kuin 3 ja 4 §:ssä säädetään.

Siinä missä yleisradioverosta annetussa laissa säädetään verosta, ennakoperintälaissa säädetään menettelystä, jolla ennakkoon kerätään verojen maksamiseksi tarvittavat varat. Nämä varat luetaan verojen suorituksiksi sen jälkeen, kun suoritettavien verojen määrä on verotuksen toimittamisen yhteydessä laskettu verovelvollisen koko verovuoden kokonaistilanteen perusteella. Ennakonpidätyksinä kerätyt määrät luetaan verojen suorituksiksi ja liikaa kerätyt ennakot palautetaan verovelvolliselle säädettyine korkoineen.

Ennakoperintämenettelyn luonne huomioon ottaen valtiovarainministeriön käsityksen mukaan perustuslain 81 §:n näkökulmasta ei ole ongelmallista se, että ennakonpidätyksinä kerätyt määrät eivät tarkoin vastaa sitä veron määrää, joka verovelvollisen maksettavaksi verovuodelta sovellettavien, aineellisiin verolakeihin sisältyvien veroperusteiden mukaan tulee maksettavaksi. Täydelliseen tarkkaan vastaavuuteen pääseminen olisi mahdotonta lukuun ottamatta sellaisia poikkeuksellisia tilanteita, joissa verovelvollisen koko verovuoden tulot ja vähennykset ovat tiedossa jo etukäteen.

Mainittua tosiasiaa heijastaa ennakoperinnän keskeisiin periaatteisiin kuuluva ennakoperinnän vastaavuusvaatimus, joka ilmenee ennakoperintälain 3 §:stä: *ennakonpidätyksen määrän on vastattava mahdollisimman tarkoin verovelvollisen ennakonpidätyksen alaisesta tulosta verovuoden veroasteikkolain ja muiden verovuoden veroperusteiden mukaan maksettavaa verojen ja maksujen yhteismäärää.*

Jos kantelukirjelmissä kuvattua asetelmaa halutaan arvioida perustuslain 81 §:n näkökulmasta, on valtiovarainministeriön käsityksen mukaan arvioitava, voiko Verohallinnon ennakonpidätysprosentteja koskeva päätös johtaa lopputulokseen, joka on ristiriidassa ennakoperintälain 3 §:n mukaisen ennakoperinnän vastaavuusvaatimuksen kanssa. Tältä osin valtiovarainministeriö toteaa käsityksensä, että jos verovuodelta määrättävän veron ja ennakonpidätyksenä kannettujen määrerien erotus johtuu vain siitä, että pidätysprosentti on Verohallinnon päätöksen mukaisesti pyöristetty puolen prosenttiyksikön tarkkuudella seuraavaan ylempään puoleen tai täyteen prosenttiin, ennakoperinnän vastaavuusvaatimuksen kannalta tarkasteltuna lopputulos on erittäin hyvä.

Lisäksi on todettava, että hakemalla muutosta ennakonpidätysprosenttiin verovuoden kuluessa verovelvollinen voi välttyä suorittamasta pyöristyssäännöstä johtuvaa "ylimääräistä" veroa.

3 RATKAISU

3.1 Oikeusohjeet

Yleisradioverosta annettu laki

Yleisradioverosta annetun lain 1 §:n 1 momentin mukaan luonnollisen henkilön ja yhteisön on suoritettava valtiolle vuotuista yleisradioveroa sen mukaan kuin tässä laissa säädetään.

Yleisradioverosta annetun lain 2 §:n (1073/2014) mukana tuloverolaissa (1535/1992) tarkoitetun Suomessa yleisesti verovelvollisen, joka viimeistään verovuoden aikana on täyttänyt 18 vuotta, on suoritettava yleisradioveroa 0,68 prosenttia tuloverolaissa tarkoitetun verovuoden puhtaan ansiotulon ja puhtaan pääomatulon yhteismäärästä tai sitä korkeammasta hänelle yrittäjän eläkelain (1272/2006) tai maatalousyrittäjän eläkelain (1280/2006) mukaan vahvistetun työtulon yhteismäärästä. Yleisradioveroa ei kuitenkaan ole suoritettava 143 euroa enempää. Pykälän 2 momentin mukaan jos 1 momentin mukaan laskettu vero on vähemmän kuin 50 euroa, sitä ei maksuunpanna.

Yleisradioverosta annetun lain 4 §:n mukaan yleisradiovero määrätään ja maksuunpannaan tuloverotuksen toimittamisen yhteydessä siten kuin verotusmenettelystä annetussa laissa (1558/1995) säädetään.

Yleisradioverosta annetun lain 5 §:n 1 momentin mukaan yleisradioveron ennakoperinnästä säädetään ennakoperintälaissa (1118/1996), kannosta, perinnästä ja palauttamisesta veronkantolaissa (609/2005) ja tilittämisestä verontilityslaissa (532/1998).

Lain 6 §:n 1 momentin mukaan Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2013. Pykälän 2 momentin mukaan lakia sovelletaan ensimmäisen kerran verovuodelta 2013 toimitettavassa verotuksessa.

Lain esityöt

Hallituksen esityksessä (HE 28/2012 vp) laiksi yleisradioverosta sekä laeiksi eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta todetaan ennakoperintälain muuttamista koskevissa yksityiskohtaisissa perusteluissa seuraava.

"Henkilön yleisradiovero otettaisiin huomioon esimerkiksi palkan- ja eläkkeensaajan ennakonpidätysprosentin perusteissa tuloverojen tapaan. Veron ennakonpidätys saattaa myös tulla toimitettavaksi yksinomaan yleisradioveron suorittamiseksi tilanteissa, joissa tuloveroa ei määrätä eläketulovähennysten vuoksi. Ennakonpidätysprosentti laskettaneen puolen prosenttiyksikön tarkkuudella pyöristämällä se seuraavaan ylempään täyteen tai puoleen prosenttiin."

Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunta totesi lausunnossaan (LiVL 8/2012 vp) henkilön yleisradioveron osalta muun ohella seuraavaan.

"Asiantuntijakuulemisessa on tuotu yhtenä näkemyksenä esille, että henkilön yleisradioveron suuruuden määräytymisväli on suhteellisen lyhyt. Maksu olisi pienimmillään 50 euroa, kun tulot ovat noin 600 euroa/kk. Maksun määrä kasvaisi tulojen noustessa ollen suurimmillaan 140 euroa, kun tulot ovat noin 1 700 euroa/kk.

Valiokunta totesi, että esitetty henkilön yleisradiovero on yksilötasolla hyvin ennakoitava ja myös rahoitusjärjestelynä läpinäkyvä. Olennainen seikka on myös veron tulosidonnaisuus, mikä tekee siitä sosiaalisesti oikeudenmukaisemman kuin nykyinen tai muut asian valmistelun aikana pohditut mallit. Asiantuntijakuulemisessa oli tullut esille joidenkin suurperheiden asemaan liittyviä huolenaiheita ja mm. tiettyihin uskontokuntiin ja vammaisryhmiin liittyviä näkemyksiä veron määräytymisen oikeudenmukaisuudesta. Valiokunta kuitenkin katsoi, että esitys on sosiaalisen oikeudenmukaisuuden kannalta esitetyssä muodossa varsin hyvin toimiva, mutta totesi samalla, että ei ole täysin poissuljettua, etteikö joissakin yksittäisissä tapauksissa veron määräytymistapa saattaisi johtaa myös jollakin tavoin epätarkoituksenmukaiseen lopputulokseen. Valiokunta kiinnitti valtiovainvaliokunnan huomiota asiaan ja sen mahdolliseen arviointitarpeeseen. Todennäköisyyttä ongelmallisten tilanteiden esiintymiseen vähentänee kuitenkin selkeästi vaatimus siitä, että verovelvollisella tulee olla aina tietty määrä tuloja.

Valiokunnan mukaan valittu malli helpottaa mm. yksinasujien ja kaikkein pienituloisimpien maksurasitusta, mutta

lisää taakkaa kohtuullisesti mm. kahden tulonsaajan talouksissa. Pääosin henkilön yleisradioverona maksama määrä laskisi nykyiseen televisiomaksuun verrattuna ja suurten perheidenkään arvioitu maksurasituksen nousu nykyisestä ei olisi kovin suuri. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan veron määrä olisi kotitaloutta kohden keskimäärin 193 euroa ja maksuvelvollista kohden noin 124 euroa. Keskimäärin maksurasitus alenisi saadun selvityksen mukaan siten yleisradioveroa maksavissa kotitalouksissa peräti 82 eurolla. Valiokunta katsoo, että pyrkimys tasapuolisuuteen ja oikeudenmukaisuuteen näyttäisi asiantuntija-arvioiden ja saadun selvityksen perusteella toteutuvan kokonaisuutena varsin hyvin.

Lisäksi malli poistaa samalla nykyisen tasapuolisuuden kannalta ongelmallisen mahdollisuuden laiminlyödä lakisääteinen maksu. Valiokunta katsoi, että eri maksajaryhmät ja niiden maksukyky on pyritty ottamaan asianmukaisesti huomioon ja lähtökohta siitä, että palvelut ovat tasapuolisesti kaikkien halukkaiden saatavilla, luo perustellun pohjan henkilön yleisradioveron maksuvelvollisuudelle.”

Eduskunnan valtiovarainvaliokunta totesi hallituksen esitykseen antamassaan mietinnössä (VaVM14/2002 vp) henkilön yleisradioveron osalta seuraavan.

”Esityksen vahvuus perustuu ennen muuta henkilön yleisradioveroa koskevaan malliin, jossa nykyinen kotitalous- tai laitekohtainen maksu muuttuu henkilökohtaiseksi, tulosidonnaiseksi yleisradioveroksi. Veron määrä on 0,68 prosenttia tuloverolaisissa määritellyn puhtaan ansiotulon ja puhtaan pääomatulon yhteismäärästä tai eräissä tapauksissa tätä suuremmasta työtulosta aina enintään kuitenkin 140 euroa. Lisäksi 50 euroa pienempää määrää ei maksuunpantaisi.

Valiokunnan mukaan rajat merkitsevät sitä, ettei veroa peritä alle 7 353 euron suuruisista vuosituloista. Enimmäismäärä 140 euroa koskee vastaavasti niitä, joiden tulot ovat vähintään 20 588 euroa. Kaikkiaan on arvioitu, että yleisradioveroa maksavista noin 60 % maksaa 140 euroa ja 40 % sitä vähemmän tai ei ollenkaan. Valiokunta pitää esitystä hyvin perusteltuna. Verotaso ja sille asetetut ala- ja ylärajat on -mitoitettu niin, että veron tuotto vastaa mahdollisimman tarkasti tavoitteena olevaa tuottoa 480 milj. euroa. Vero kohdentuu laajaan väestöpohjaan ja on tulosidonnaisena sosiaalisesti oikeudenmukainen. Laaja maksajajoukko — -arviolta 3,9 milj. henkilöä — merkitsee edellä todetuin tavoin myös sitä, että yksittäisen henkilön keskimääräistä maksurasitusta voidaan alentaa.

Valiokunta totesi edelleen, että muutos kotitalouksilla tarkasteltuna on myös selvä; maksurasitus alenee keskimäärin 82 euroa yleisradioveroa maksavissa kotitalouksissa. Suurin hyöty koituu televisiomaksua maksaneille yhden maksuvelvollisen kotitalouksille. Niiden maksurasitus pienenee vuodeksi 2013 muutoin oletetusta televisiomaksusta 275 eurosta 140 euroon tai sen alle. Näitä talouksia on lähes puolet kaikista kotitalouksista. Valiokunta ei pitänyt edellä olevista syistä myöskään tarpeellisena tai muutoin perusteltuna luoda yksittäisiä poikkeuksia verovelvollistahoon. Liikenne- ja viestintävaliokunnan lausunnossa mainittu mahdollinen arviointitarve ei siis antanut aihetta enempään.”

3.2 Arviointi

Perustuslain 81 §:n 1 momentin mukaan valtion verosta säädetään lailla, joka sisältää säännökset verovelvollisuuden ja veron suuruuden perusteista sekä verovelvollisen oikeusturvasta. Perustuslain esitöiden (HE 1/1998 vp, s. 134) mukaan valtion veroa koskevassa laissa tulee säätää verovelvollisuuden ja veron suuruuden perusteista. Laista tulisi yksiselitteisesti ilmetä verovelvollisuuden piiri. Lain säännösten tulisi myös olla sillä tavoin tarkkoja, että lakia soveltavien viranomaisten harkinta veroa määrättäessä olisi sidottua harkintaa.

Yleisradioverosta annetun lain mukaan henkilön yleisradioveron määrä on 0,68 prosenttia tuloverolaisissa tarkoitettun ansiotulon tai työtulon määrästä. Yleisradiovero on tulosidonnainen ja sen enimmäismäärä oli 140 euroa vuonna 2013. Kuluvana vuonna enimmäismäärä on nostettu 143 euroon lailla 1073/2012. Alle 50 euron suuruisista veroa ei maksuunpanna. Lain esitöiden mukaan veron pienin määrä saavutetaan noin 600 euron kuukausituloilla ja sen enimmäismäärä noin 1700 euron kuukausituloilla.

Yleisradioverosta annetun lain mukaan vero määrätään ja maksuunpannaan tuloverotuksen toimittamisen yhteydessä. Veron enakkoperinnästä säädetään enakkoperintälaissa. Lain

esitöiden mukaan yleisradiovero otetaan huomioon ennakonpidätysprosentin perusteissa. Veron ennakonpidätys saatetaan toimittaa yksinomaan yleisradioveron suorittamiseksi. Esitöiden mukaan ennakonpidätysprosentti laskettaneen puolen prosenttiyksikön tarkkuudella pyöristämällä se seuraavaan ylempään täyteen tai puoleen prosenttiin.

Verohallinnon Yleisradioveroa koskevassa ohjeessa 25.1.2013, diaarinumero A38/00 00 00/2012, todetaan kohdassa ”1.2.3 Henkilön yleisradioveron ennakonpidätys” muun ohella seuraava.

”Yleisradioveron johdosta ennakonpidätys voi tulla toimitettavaksi myös pienestä eläketulosta, josta ei muuten mene veroa eikä toimiteta ennakonpidätystä. Näin on esimerkiksi silloin, kun henkilöllä ei ole muita tuloja kuin ansiotulona verotettavaa eläkettä 10 000 euroa vuodessa. 10 000 euron suuruisesta puhtaasta ansiotulosta menee yleisradioveroa 68 euroa ($10\,000 \times 0,68\% = 68$ euroa).

Ennakonpidätysprosentti lasketaan puolen prosenttiyksikön tarkkuudella ja pyöristetään aina seuraavaan ylempään täyteen tai puoleen prosenttiin (Verohallinnon päätös henkilökohtaisen pidätysprosentin laskentaperusteista eläkettä ja eläkkeensaajan palkkatuloa varten sekä Verohallinnon päätös henkilökohtaisen pidätysprosentin laskentaperusteista palkkatuloa varten). Esimerkiksi edellä mainitusta 10 000 euron eläketulosta toimitetaan yleisradioveron suorituksesi 1 prosentin suuruinen ennakonpidätys. Verovuoden lopullisen veron ylittävä ennakonpidätyksen määrä palautetaan ennakonpalautuksena sen jälkeen, kun verovuoden lopullinen verotus on toimitettu.”

Yleisradioverolain esitöiden mukaan ennakonpidätys saattaa tulla toimitettavaksi yksinomaan yleisradioveron suorittamiseksi. Myös näissä tilanteissa ennakonpidätysprosentti lasketaan esitöiden mukaan pyöristämällä se seuraavaan ylempään täyteen prosenttiin, jolloin pienistäkin tuloista ennakonpidätys toimitetaan yhden prosentin suuruisena, vaikka lain mukaan suoritettavan yleisradioveron peruste on 0,68 prosenttia tulojen yhteismäärästä. Ennakonpidätyksessä liikaa peritty määrä hyvitetään verovelvolliselle vasta verovuoden verotuksen päättymisen jälkeen eli verovuotta seuraavana joulukuussa maksettavien veronpalautusten yhteydessä.

Pidän menettelyä ongelmallisena. Ylimääräisen veron taloudellinen vaikutus on sitä merkittävämpi, mitä pienituloisemmasta henkilöstä on kysymys. Mielestäni juuri niissä tilanteissa, joissa ennakonpidätys toimitetaan vain yleisradioveron suorittamiseksi, se tulisi periä laissa säädetyn laskentaperusteen mukaan. Tosin valtiovarainministeriön lausunnossa todetulla tavalla voidaan katsoa, että ennakonperinnän vastaavuusvaatimus täyttyy näissäkin tilanteissa suhteellisin hyvin. En kuitenkaan pidä asianmukaisena sitä, että pienituloisimmat henkilöt, joille heiltä perityn ylimääräisen veron taloudellinen merkitys on suurin, joutuvat Verohallinnon pyöryssäännön vuoksi odottamaan liikaa perityn veron palauttamista seuraavana vuonna tapahtuvaan veronpalautukseen saakka. Erityisesti näissä tilanteissa ennakonpidätys tulisi ensisijaisesti suorittaa laissa säädetyn perusteen mukaan.

Verohallinnon selvityksessä todetaan, että verovelvollinen voi suorittaa yleisradioveron määrän ennakon täydennysmaksuna ja hakea samalla ennakonpidätysprosenttiinsa muutosta välttyäkseen pyöristyssäännöstä johtuvasta ja vasta verovuoden verotuksen päätyttyä palautettavasta ylimääräisestä verosta. Verohallinnon yleisradioveroa koskevassa ohjeessa ei kuitenkaan tätä ohjausta anneta verovelvollisille. Myöskään kantelujen perusteella verovelvolliset eivät saaneet tällaista ohjausta ottaessaan asian johdosta yhteyttä Verohallintoon.

Mielestäni Verohallinnon tulisi selvittää teknisiä keinoja, joilla niissä tilanteissa, joissa ennakonpidätys toimitetaan vain yleisradioveron suorittamiseksi, pidätys suoritettaisiin laissa säädetyn perusteen mukaan. Mikäli tämä ei olisi teknisesti mahdollista, Verohallinnon tulisi yleisradioveroa koskevassa ohjauksessa antaa verovelvollisille neuvontaa siitä, miten he voivat suorittaa veron laissa säädetyn perusteen mukaan.

4 TOIMENPITEET

Saatan edellä esittämäni käsityksen Verohallinnon ja valtiovarainministeriön tietoon. Tässä tarkoituksessa lähetän niille jäljennökset tästä päätöksestäni.

Pyydän Verohallintoa ilmoittamaan minulle 29.8.2014 mennessä, mihin toimenpiteisiin tämä päätökseni on mahdollisesti antanut aihetta.